

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/76/2024
Identifikačné číslo spisu: 2522010161
Dátum vydania rozhodnutia: 14.10.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Dušan Krč-Šebera
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:2522010161.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Krč-Šeberu a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Szabóa v trestnej veci obvineného C. M. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona účinného do 30. apríla 2022, na neverejnom zasadnutí konanom 14. októbra 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného C. M. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 19. septembra 2023, sp. zn. 3To/70/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného C. M. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 10. marca 2023, sp. zn. 8T/45/2022 uznal obvineného C. M. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona účinného do 30. apríla 2022 s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

-od presne nezisteného dňa po 24.7.2020 až do dňa 28.6.2021 najmenej po dobu pol roka na presne nezistenom mieste, od doposiaľ nezistenej osoby si zadovážoval omamné a psychotropné látky, a to metamfetamín a heroín za účelom ďalšej distribúcie a tieto predával v mestách P., F. Z. a na rôznych iných miestach v Slovenskej republike minimálne G. M., P. I., O. F., G. R., Y. M., E. U., Z. F., ako i ďalším osobám, pričom zároveň omamné a psychotropné látky neoprávnene prechovával v mestách P., F. Z. a na iných rôznych miestach, kedy dňa 28. 6. 2021 na parkovisku pred Hypermarketom Tesco v F. Z. pri osobnej prehliadke mu bola zaistená zatavená injekčná striekačka s obsahom hnedej kryštalickej látky s hmotnosťou 1.039 mg s koncentráciou účinnej látky 64,5 % hmotnostného metamfetamínu, obsahujúca 670 mg absolútneho metamfetamínu, čo možno považovať za 10 obvykle jednorazových dávok drogy v hodnote najmenej 62,34 eur, pričom v zmysle zákona NR SR č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov je

metamfetamín zaradený do II. skupiny psychotropných látok a heroín je zaradený do I. skupiny omamných látok, a uvedeného konania sa dopúšťal napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 7T/55/2014 zo dňa 30. 11. 2017, právoplatným dňa 30. 11. 2017 bol odsúdený za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 odsek 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona.

Za tento trestný čin okresný súd uložil obvinenému C. M. podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 5 Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov a 9 mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona mu súčasne uložil ochranný dohľad v trvaní 3 roky a podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona mu okresný súd uložil trest prepadnutia vecí, a to 1 ks mobilného telefónu Samsung, bielej farby so SIM kartou, 1 ks mobilného telefónu Huawei, čiernej farby s poškodeným displejom a 2 ks injekčných striekačiek.

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený a prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava odvolanie, na podklade ktorých Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „krajský súd“) uznesením z 19. septembra 2023, sp. zn. 3To/70/2023 ich odvolania podľa § 319 Trestného poriadku, zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený vo svoj prospech, prostredníctvom obhajcu JUDr. Juraja Gavalca, dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku spočívajúceho v tom, že malo byť zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený nachádzal v tom, že jeho obhajobu v základnom konaní nevykonával súdom (popri obvineným zvolenom obhajcovi JUDr. Jurajovi Gavalcovi), najskôr ustanovený obhajca JUDr. Tomáš Klieštenec podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý sa v priebehu súdneho konania stal tzv. náhradným obhajcom podľa § 42 ods. 1 Trestného poriadku, pretože tento náhradný obhajca JUDr. Tomáš Klieštenec, udelil substitučné plnomocenstvo obhajkyni Mgr. Zdenke Rusnákovej, ktorá reálne vykonávala obhajobu obvineného. Inak povedané, obvinený namietal, že ho ako náhradný obhajca v základnom konaní neobhajoval súdom určený náhradný obhajca JUDr. Tomáš Klieštenec, ale reálne jeho obhajobu vykonávala jeho substitútka, náhradníčka Mgr. Zdenka Rusnáková. Obvinený má za to, že súdom ustanovený (§ 40 ods. 1 Trestného poriadku) alebo náhradný obhajca (§ 42 ods. 1 Trestného poriadku), nemôže ustanoviť svojho tzv. substitúta, tak ako sa stalo v jeho prípade. V prípade substitučného zastúpenia náhradného obhajcu ako obhajcu určeného súdom, obvinený je toho názoru, že náhradný obhajca sa nemôže dať zastúpiť substitútom, bez jeho súhlasu (per analogiam § 16 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii), teda súhlasu obvineného, pričom obvinený v predmetnom prípade súhlas neudelil. Pokiaľ súdy v základnom konaní, pripustili substitučné zastúpenie náhradného obhajcu a uviedli, že ustanovenie náhradného obhajcu sa realizuje nezávisle od vôle obvineného, tak podľa názoru obvineného náhradný obhajca nemá „zákonné právo určovať obvinenému obhajcu“.

Obvinený z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie krajského súdu a krajskému súdu prikázal, aby trestnú vec obvineného znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa písomne vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý úvodom poukázal na to, že v prípade obvineného sa jednalo o tzv. povinnú obhajobu podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (išlo o konanie o obzvlášť závažnom zločine), V prípravnom konaní JUDr. Tomáš Klieštenec bol najskôr súdom ustanovený obhajca. V konaní pred súdom, po zvolení si obhajcu JUDr. Juraja Gavalca obvineným, bol JUDr. Tomáš Klieštenec náhradným obhajcom, ktorého substitučne zastupovala advokátka Mgr. Zdenka Rusnáková. Zvolený obhajca obvineného JUDr. Juraj Gavalca sa zúčastnil dvoch hlavných pojednávaní (12. októbra 2022 a 10. marca 2022) a ďalších sa nezúčastnil, odkazujúc na toho času už určeného náhradného obhajcu, či jeho substitučnú zástupkyňu Mgr. Zdenku Rusnákovú. K procesnému inštitútu náhradného obhajcu

prokurátor uviedol, že je obvinenému súdom určený, vtedy ak dochádza alebo môže dôjsť k zmareniu účelu trestného konania zo strany obvineného a určenie náhradného obhajcu (popri zvolenom obhajcovi - pozn. dovolacieho súdu) nie je v rozpore so spravodlivým súdnym procesom, ak si to vyžaduje záujem spravodlivosti. V prípadoch ustanovených alebo náhradných obhajcov, obvinený nemá nárok na voľbu, ktorý obhajca mu bude pridelený a použitím argumentácie od menšieho k väčšiemu je prokurátor toho názoru, že ak sa na určenie náhradného obhajcu realizuje nezávisle od vôle obvineného, rovnako nezávisle od vôle obvineného môže náhradný obhajca sa dohodnúť s iným obhajcom na jeho zastúpení substitútom. V danom prípade substitučne splnomocnená zástupkyňa náhradného obhajcu, „adekvátne“ realizovala obhajobu obvineného, zúčastňovala sa úkonov, vypočúvala svedkov, vyjadrovala sa k vykonávaným dôkazom, obvinený sa s ňou radil o vykonávaní obhajoby. V základnom trestnom konaní, zvolený obhajca obvineného JUDr. Juraj Gavalec, ako aj obvinený, vedeli o substitučnom zastúpení náhradného obhajcu Mgr. Zdenky Rusnákovej a súdom nemožno vytýkať, pri nedostatku právnej úpravy v Trestnom poriadku, že konali so substitútom. Prokurátor je taktiež toho názoru, že obvinený nie je oprávnený udeľovať súhlas so substitučným zastúpením náhradného obhajcu a s poukazom na nevznesenie žiadnej námietky proti substitučnému zastúpeniu obvineným alebo jeho zvoleným obhajcom, má za to, že obvinený a jeho zvolený obhajca de facto konkludentne súhlasili so substitučným zastúpením náhradného obhajcu. V podstate z uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Podaním z 22. septembra 2025 obvinený osobne doplnil dovolanie podané obhajcom v tom duchu, že poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci BAJI Trans, s.r.o. proti Národnému inšpektorátu práce C-544/23 z 1. augusta 2025 týkajúceho sa prejudiciálnej otázky Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky k výkladu čl. 49 ods. 1 poslednej vety Charty základných práv Európskej únie, v konaní o kasačnej sťažnosti podľa § 438 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok a s poukazom na bod 97 tohto rozsudku (SD EÚ C-544/23 z 1. augusta 2025) sa dovoľával uplatnenia pre neho priaznivejšej trestnej sadzby skutku mu kladeného za vinu, podľa Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 40/2024 Z. z., ktorý nadobudol platnosť a účinnosť po právoplatnosti rozhodnutia v jeho trestnej veci, nakoľko neskoršou právnou úpravou bola znížená trestná sadzba skutku mu kladeného za vinu na trest odňatia slobody v rozmedzí sadzieb s dolnou hranicou vo výmere 7 rokov a hornou hranicou vo výmere 15 rokov a jemu bol právoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov a 9 mesiacov. Obvinený je toho názoru, že predmetné rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie sa má uplatniť aj v trestnom konaní a v jeho trestnej veci je dôvodom pre zmenu právnej kvalifikácie a vrátenie veci „príslušnému súdu na začatie konania a rozhodnutia.“

Podaním zo dňa 19. novembra 2025, doručeným dovolaciemu súdu dňa 21. novembra 2025, obvinený osobne doplnil jeho dovolanie a uviedol, že v jeho prípade malo byť pri ukladaní trestu nesprávne aplikované ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona.

K doplneniu dovolania obvineného sa prokurátor písomne bližšie nevyjadril a k vyjadreniu prokurátora k dovolaniu obvineného, obvinený a ani jeho obhajca repliku nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajkyne (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že dovoľateľ pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd následne zistil, že v prípade dovolania obvineného C. M. je zřejmé, že nie sú naplnené ním uplatnené dôvody dovolania, a preto jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/7/2020). Zároveň dovolacie konanie ako mimoriadne opravné konanie proti už právoplatným rozhodnutiam súdov má viaceré špecifické podmienky ako povinné zastúpenie obvineného obhajcom v tomto konaní (§ 373 ods. 2 Trestného poriadku), oprávnenie podať dovolanie (s výnimkou ministra spravodlivosti) len ak bolo aj využité zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (viď bližšie § 372 ods. 1 Trestného poriadku) a povinnosť namietat okolnosti známe už v pôvodnom konaní (viď bližšie § 371 ods. 4 Trestného poriadku).

Zároveň platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, väd a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu príslušného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014). Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Inými slovami povedané, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom, a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený v doplnení svojho dovolania poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej tiež „SD EÚ“) vo veci BAJI Trans, s.r.o., C-544/23, z 1. augusta 2025, k tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že touto argumentáciou sa najvyšší súd zaoberal a dospel k záveru, že v prejednávanej trestnej veci nie je dotknuté rozhodnutie použiteľné.

V prvom rade je potrebné uviesť, že podľa článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) „ustanovenia tejto Charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami...“.

Predmetom konania v prejednávanej trestnej veci bolo rozhodnutie o vine, resp. nevine obvineného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona v znení účinnom do 6. augusta 2024. Vzhľadom na to, že daný drogový trestný čin bez ďalšieho nie je predmetom úpravy práva Únie, sudy rozhodujúce v prejednávanej veci o trestnej veci obvineného nevykonávali právo Únie, a preto ustanovenia Charty vrátane článku 49 ods. 1 im v súlade s článkom 51

ods. 1 Charty neboli pri ich postupe určené.

Už len z tohto dôvodu nebolo možné dospieť k záveru, opierajúc sa o argumentáciu obsiahnutú v namietanom rozhodnutí (C - 544/23), o potrebe použitia novelizovaného znenia Trestného zákona v prejednávanej veci, napriek tomu, že vo veci obvineného bolo právoplatne rozhodnuté pred nadobudnutím účinnosti dotknutej novely.

Navyše aj v prípade, že by o aplikáciu práva Únie v prejednávanej veci išlo, závery dotknutého rozhodnutia SD EÚ vzťahujúce sa na kasačnú sťažnosť v správnom konaní, nie je možné, podľa názoru najvyššieho súdu, bez ďalšieho na dovolanie v trestnom konaní použiť.

V zmysle spomínaného rozhodnutia SD EÚ odsúdenie nie je možné považovať za právoplatné v zmysle článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty, ak ho možno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, teda akýmkoľvek opravným prostriedkom, ktorý je súčasťou riadneho priebehu konania, a ktorý ako taký predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať (bod 102), pričom tak je to v prípade, ak odsúdená osoba alebo orgán verejnej moci, ktorý vedie trestné stíhanie, môžu v lehote stanovenej zákonom a bez toho, aby museli odôvodniť výnimočné okolnosti, podať súdny prostriedok nápravy s cieľom dosiahnuť zrušenie alebo zmenu odsudzujúceho rozsudku alebo uloženého trestu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že takýto opravný prostriedok sa vo vnútroštátnom práve považuje za mimoriadny opravný prostriedok, čo by v súlade s informáciami, ktoré poskytol predkladajúci vnútroštátny súd, bol v prejednávanej veci prípad slovenského práva s tým, že pokiaľ lehota na podanie takéhoto opravného prostriedku neuplynula alebo o ňom nebolo rozhodnuté, rozhodnutie o tomto odsúdení a treste nemožno na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty považovať za rozhodnutie, ktoré s konečnou platnosťou ukončilo trestné stíhanie (bod 103).

Vychádzajúc z citovaného rozhodnutia, ale aj zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „SSP“) kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu (§ 438 ods. 1 SSP), teda v zásade každé s tým, že rozsudok správneho súdu nadobúda právoplatnosť uplynutím jedného mesiaca od jeho doručenia alebo podaním kasačnej sťažnosti v tej istej lehote (§ 145 ods. 2 SSP), pričom sám Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (iniciujúci prejudiciálne konanie) považuje kasačné dôvody pre podanie kasačnej sťažnosti ako široko vymedzené, v zásade pokrývajúce všetky právne a procesné vady s tým, že konanie o kasačnej sťažnosti pravidelne a priamo nasleduje po konaní pred správnym súdom nižšej inštancie.

Dovolanie v trestnom konaní však možno podať len proti konkrétne vymedzeným rozhodnutiam (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), teda nie proti každému rozhodnutiu súdu, navyše obvinený a generálny prokurátor môžu dovolanie podať len proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku v spojení s § 369 ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného poriadku] s tým, že proti prvostupňovému rozhodnutiu môže dovolanie podať len minister spravodlivosti (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku).

V trestnom konaní, vychádzajúc z ustanovenia § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, je rozsudok právoplatný, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné, aj vykonateľný, ak zákon proti nemu nepripúšťa odvolanie. Podľa § 306 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, nazvaného „Prípustnosť a účinok (odvolania)“ opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie s tým, že odvolanie má odkladný účinok. Obdobne tak vychádzajúc z ustanovenia § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie je právoplatné, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné, aj vykonateľné, ak zákon proti nemu nepripúšťa sťažnosť. Podľa § 185 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni. Z uvedeného je potom zrejmé (výkladom opakom - argumentum a contrario), že proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa v trestnom konaní odvolanie prípustné nie je, čo znamená, že nadobúda právoplatnosť okamihom jeho vyhlásenia.

Zároveň je potrebné ešte uviesť, že vychádzajúc z ustanovenia § 370 ods. 1 Trestného poriadku

dovolanie je možné podať (či už v prospech alebo neprospech obvineného) v lehote troch rokov, avšak len z úzko vymedzených dovolacích dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 371 Trestného poriadku. Vzhľadom na to, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu len tých najzávažnejších a najzásadnejších právnych chýb, aby sa jeho príliš širokým uplatnením nenarúšala právna istota a stabilita právnych vzťahov založených právoplatným rozhodnutím (vydaným v 2-stupňovom konaní), pričom ani ústavný súd takýto výklad použitia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nespochybnil, keď napríklad vo svojom rozhodnutí spisovej značky I. ÚS 24/00 (zaradenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky) vyslovil, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, keďže zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru; len výnimočne by otázka splnenia podmienok konania pred všeobecnými súdmi mohla byť predmetom kritiky zo strany ústavného súdu, a to vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že konaniu pred správnym súdom, ktorého v zásade každé rozhodnutie je možné napadnúť, podľa vyjadrenia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zo široko vymedzených dôvodov, a to kasačnou sťažnosťou s tým, že rozhodnutie správneho súdu nenadobúda právoplatnosť jeho vyhlásením, ale až uplynutím jednomesačnej lehoty od jeho doručenia alebo podaním kasačnej sťažnosti v tejto lehote. Teda takémuto súdnemu rozhodnutiu nepredchádza konanie, ktoré by bolo možné napadnúť riadnym opravným prostriedkom v rámci riadneho priebehu konania, z čoho potom plynie, sa takýmto riadnym opravným prostriedkom môže byť práve spomínaná kasačná sťažnosť, aj keď je označovaná ako mimoriadny opravný prostriedok. Zjednodušene povedané, správne konanie a kasačná sťažnosť ako súčasť súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu (pozri aj čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo na súdny prieskum orgánu verejnej správy) sú tak organicky prepojené, že až rozhodnutie o kasačnej sťažnosti možno pokladať s konečnou platnosťou za rozhodnutie v zmysle čl. 49 ods. 1 poslednej vety Charty.

To však nie je prípad trestného konania a dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Konaniu (na súde druhého stupňa), výsledkom ktorého je rozhodnutie napadnuteľné dovolaním, predchádza konanie na súde prvého stupňa, proti ktorému je prípustné odvolanie v lehote pätnástich dní od oznámenia rozsudku zo široko vymedzených dôvodov. Toto odvolanie je súčasťou riadneho priebehu konania a ako také predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať. O odvolaní rozhoduje súd druhého stupňa, proti ktorému rozhodnutiu už riadny opravný prostriedok prípustný nie je, jeho rozhodnutie nadobúda právoplatnosť okamihom jeho vyhlásenia, pričom dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok vymedzený, ako to už bolo uvedené, len z úzkych dôvodov, nepredstavuje súčasť riadneho priebehu konania a nepredstavuje taký procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať.

Vzhľadom na to, že obvinený v trestnom konaní má k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorým sa môže vždy účinne brániť proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa proti jeho odsúdeniu a uloženiu trestu, a to odvolanie, niet dôvodu za účelom ochrany práv obvineného zakotvovať ďalší riadny opravný prostriedok (čo zákonodarca ani nemal na mysli), pritom ani Charta nezakotvuje právo obvineného na trojstupňové konanie, k čomu by nepochybne došlo, ak by dovolanie v trestnom konaní bolo vnímané ako riadny opravný prostriedok.

Navyše kasačnú sťažnosť je možné podať v lehote jedného mesiaca, čo už samé osebe naznačuje, že ide o opravný prostriedok, ktorý môže byť vnímaný ako súčasť riadneho procesu, keďže bezprostredne v krátkej časovej súvislosti nadväzuje na rozhodnutie správneho súdu. Dovolanie v trestnom konaní je však možné podať v lehote troch rokov. Okamihom vyhlásenia právoplatného druhostupňového rozhodnutia, keďže ide o konečné rozhodnutie, proti ktorému riadny opravný prostriedok prípustný nie je, v zásade dochádza k nastoleniu právnej istoty, k zmiereniu spoločnosti a poškodených s obvineným, ktorý spáchaním trestného činu narušil riadne fungujúce právne, spoločenské, sociálne a iné vzťahy,

teda rovnováhu v spoločnosti, ktorá (rovnováha) je opätovne dosiahnutá potrestaním páchatel'a. Za takejto situácie potom, podľa názoru najvyššieho súdu, zásada použitia v čase rozhodovania pre páchatel'a priaznivejšieho právneho predpisu nemá miesto, pretože je určená na použitie v rámci riadneho procesu do momentu právoplatnosti rozhodnutia, v rozpore s čím je skutočnosť, že súdy by boli povinné aplikovať nový právny predpis po uplynutí troch rokov od právoplatného rozhodnutia v trestnej veci dotknutého páchatel'a. Bez významu nezostáva ani skutočnosť, že počas doby troch rokov môže dôjsť k zásadnej zmene spoločenských vzťahov v tom zmysle, že napríklad škoda, ktorá bola spôsobená pred tromi rokmi, sa po troch rokoch môže javiť ako menej významná, hoci v čase spáchania trestného činu jej výška plne zodpovedala uloženému trestu a po uplynutí troch rokov by bola menej významná len s ohľadom na zmenu skutkových okolností (napríklad vysoká inflácia), nie právnej kvalifikácie.

Zároveň je nutné si uvedomiť, že okamihom vyhlásenia druhostupňového rozhodnutia, sa toto rozhodnutie stáva právoplatným, na jeho podklade odsúdený v krátkej časovej súvislosti nastúpi výkon trestu, prípadne je podrobený obmedzeniam, ktoré vyplývajú z podmieneného trestu a podobne. Akceptovanie charakteru dovolania ako riadneho opravného prostriedku by znamenalo, že druhostupňové rozhodnutia vydané v trestnom konaní po dobu troch rokov právoplatnosť nenadobúdajú, a teda na ich podklade nie je možné žiaden trest vykonávať, čo podľa názoru najvyššieho súdu je výklad absurdný („argumentum ad absurdum“), a teda nesprávny.

Taktiež bez významu nezostáva ani skutočnosť, že dovolanie nie je určené všetkým obvineným, čo taktiež podčiarkuje jeho charakter ako mimoriadneho opravného prostriedku. Dovolanie môže podať len ten obvinený, ktorý v základnom konaní (proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa) využil riadny opravný prostriedok, teda podal odvolanie (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Ak obvinený v základnom konaní (proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa) odvolanie nepodal, najvyšší súd sa jeho dovolaním z vecnej stránky zaoberať nebude, ale odmietne ho podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku. To potom znamená, že ak obvinený prijme zodpovednosť za svoje konanie po rozhodnutí súdu prvého stupňa a odvolanie nepodá, aby nepredlžoval stav nerovnováhy, ktorý nastal spáchaním trestného činu z jeho strany, nebude mať možnosť, aby v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa sa domohol aplikácie pre neho priaznivejšie právnej úpravy v dovolacom konaní, oproti obvinenému, ktorý odvolanie z akéhokoľvek, ako aj úplne bezúspešného dôvodu podá.

Zároveň sa žiada ešte uviesť, že Trestný poriadok, dovolací dôvod, ktorý by zodpovedal zmene hmotnoprávneho právneho predpisu po právoplatnosti rozhodnutia o vine a treste nepozná [obvinený namieta naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku- zásadné porušenie práva na obhajobu]. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je možné použiť, len za situácie, ak je uložený taký druh trestu, ktorý trestný zákon v čase rozhodovania súdov nižšieho stupňa nepozná, alebo ak je uložený trest mimo ustanovenej hranice opätovne zákonom účinným v čase rozhodovania súdov nižšieho stupňa, čomu dôvod spočívajúci v zmene hmotnoprávnej právnej úpravy po právoplatnosti rozhodnutia o vine a treste nezodpovedá. Obdobne, tak dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne právne použitie hmotnoprávneho ustanovenia) je možné použiť len, ak súdy nižšieho stupňa v čase svojho rozhodovania aplikujú nesprávne v tom čase existujúci platný a účinný hmotnoprávny predpis, čo opätovne nie je prípad prejednávanej veci.

Z uvedeného je teda zrejmé, že aj pri akceptácii charakteru dovolania ako riadneho opravného prostriedku, dovolací súd pri zistení, že došlo k zmene hmotnoprávneho právneho predpisu, po právoplatnosti rozhodnutia o vine a treste v prospech obvineného, nemá zákonný podklad pre zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu nižšieho stupňa aj z toho dôvodu, že takáto okolnosť (neskoršia zmena hmotnoprávneho predpisu po právoplatnosti rozhodnutia o vine a treste) žiadnemu dovolaciemu dôvodu nezodpovedá.

Zhrnúc teda vyššie uvedené, s ohľadom na skutočnosť, že dovolanie smeruje proti druhostupňovému rozhodnutiu, jeho použitiu predchádza odvolacie konanie, je ho možné podať v lehote troch rokov, dôvody jeho podania sú úzko vymedzené za konkrétnych špecifických podmienok (nie je určené

všetkým obvineným) a na podklade právoplatného rozhodnutia, proti ktorému smeruje sa už 3 roky právoplatne vykonávajú tresty (ak majú takéto dlhé trvanie), je možné dospieť k spoľahlivému záveru, že dovolanie je svojou povahou mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa, a preto aplikácia čl. 49 ods. 1 posledná veta Charty v jeho prípade neprichádza do úvahy.

Vzhľadom na to, že Súdny dvor Európskej únie vo vyššie popísaných súvislostiach neuvažoval a ani nemohol, pretože otázka „lex mitior“ v podmienkach dovolania v trestnom konaní nebola predmetom jeho rozhodovania, nie je rozhodnutie SD EÚ (C - 544/23) použiteľné v trestnom konaní z dôvodu zásadnej odlišnosti dovolania v trestnom konaní od kasačnej sťažnosti v správnom konaní.

Pokiaľ obvinený podaním doručeným dňa 21. novembra 2025 dovolaciemu súdu namietal údajné porušenie § 38 ods. 5 Trestného zákona, na túto jeho námietku dovolací súd osobitne nereaguje, nakoľko jeho podanie bolo doručené dovolaciemu súdu až po vyhlásení rozhodnutia o dovolaní obvineného (dňa 14. októbra 2025).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Judikátúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle vyššie citovaného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poníma ako súbor viacerých procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup orgánov činných v trestnom konaní pri reakcii na uplatnenie obhajovacích práv obvineným a obhajcom (pozri R 7/2011). Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného (napr. právo vyjadrovať sa od začiatku ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, právo nahliadať do spisu, právo vyjadrovať sa k dôkazom, právo navrhnúť, predkladať alebo obstarat' dôkazy) charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože relevantným dovolacím dôvodom v zmysle tohto ustanovenia nie je akékoľvek porušenie práva na obhajobu, ale len také porušenie tohto práva, ktoré z hľadiska následkov, dopadov porušenia na výsledok konania, treba pokladať za zásadné porušenie práva.

Pokiaľ obvinený ako zásadné porušenie práva na obhajobu namietal, že ho v základnom trestnom konaní neobhajoval súdom ustanovený náhradný obhajca podľa § 42 ods. 1 Trestného poriadku JUDr. Tomáš Klieštenec, ale jeho substitút, náhradník Mgr. Zdenka Rusnáková, tak uvedená námietka, za predpokladu, že substitučné zastúpenie súdom ustanoveného náhradného obhajcu je v trestnom konaní je prípustné, nepredstavuje zásadné porušenie práva obvineného na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože právo na obhajobu obvineného a jeho jednotlivé dielčie práva (napr. právo vyjadrovať sa k dôkazom, navrhnúť dôkazy, podávať opravné prostriedky a e.t.c.) boli v trestnej veci obvineného zachované a realizované aj prostredníctvom kvalifikovanej obhajkyne Mgr. Zdenky Rusnákovej, ktorá bola substitútom, zástupcom náhradného obhajcu ustanoveného súdom. V predmetnej trestnej veci s ohľadom na argumentáciu obvineného (údajná neprípustnosť substitúcie náhradného obhajcu), bolo potrebné predovšetkým vyriešiť právnu otázku prípustnosti, resp. neprípustnosti substitučného zastúpenia náhradného obhajcu podľa § 42 ods. 1 Trestného poriadku v trestnom konaní a otázku, ktorý subjekt je oprávnený udeľovať súhlas so substitučným zastúpením náhradného obhajcu v zmysle § 16 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, výkon advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „právne služby“).

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, advokát sa v rámci svojho poverenia môže dať

zastúpiť iným advokátom.

Podľa § 16 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, zastupovanie podľa odsekov 1 a 2 nie je možné proti vôli klienta.

Podľa § 42 ods. 1 Trestného poriadku, ak je dôvodná obava, že by mohol byť zmarený v prípravnom konaní výsluch obvineného, ktorý trvá na prítomnosti obhajcu, hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pre neprítomnosť zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu, môže byť obvinenému popri zvolenom obhajcovi alebo ustanovenom obhajcovi ustanovený náhradný obhajca.

Trestný poriadok ako nosný procesný predpis pre trestné konanie, otázku substitúcie alebo zástupcu náhradného obhajcu neupravuje. Túto otázku s poukazom na § 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. upravuje osobitný predpis, ktorým je zákon o advokácii č. 586/2003 Z. z. (ďalej tiež „zákon o advokácii“), v zmysle ktorého výkonom advokácie je aj obhajoba v trestnom konaní. Tento osobitný predpis v § 16 ods. 1 stanovuje, že advokát (v trestnom konaní nazývaný obhajca, § 36 ods. 1 Trestného poriadku) sa môže dať zastúpiť iným advokátom, resp. iným obhajcom v trestnom konaní. Na podklade § 16 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 1 zákona o advokácii je teda aj v trestnom konaní substitúcia ako zastúpenie iným obhajcom, tak zvoleného obhajcu (§ 39 ods. 1 Trestného poriadku), súdom ustanoveného obhajcu (§ 40 ods. 1 Trestného poriadku), ako aj náhradného obhajcu (§ 42 ods. 1 Trestného poriadku) prípustná. Súhlas so substitučným zastúpením obhajcu iným obhajcom (zastúpenie obhajcu jeho advokátskym koncipientom upravuje § 36 ods. 2 Trestného poriadku) udeľuje v zmysle § 16 ods. 3 zákona o advokácii „klient“. Klientom udeľujúcim súhlas so zastúpením obhajcu, však v prípade zvoleného obhajcu a na druhej strane ustanoveného alebo náhradného obhajcu, nie je druhovo rovnaký subjekt. V prípade zvoleného obhajcu (§ 39 ods. 1 Trestného poriadku) jeho právny vzťah zastúpenia obvineného v trestnom konaní vzniká konsenzom, teda dohodou, jedná sa o dvojstranný vzťah vôle (zvolený obhajca - obvinený), pričom odmenu a náhrady za poskytovanie právnych služieb v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. uhrádza obvinený. V prípade ustanoveného obhajcu a náhradného obhajcu, právny vzťah zastupovania obvineného v trestnom konaní vzniká rozhodnutím súdu a odmenu a náhrady za poskytovanie právnych služieb takémuto obhajcovi uhrádza štát zastúpený súdom. S ohľadom na vyššie uvedenú rozdielnú povahu právneho vzťahu zastúpenia obvineného v trestnom konaní súdom ustanoveným obhajcom (§ 40 ods. 1 Trestného zákona) alebo súdom ustanoveným náhradným obhajcom (§ 42 ods. 1 Trestného poriadku), je „klientom“ v zmysle § 16 ods. 3 zákona o advokácii súd, a nie obvinený, obžalovaný alebo odsúdený. Z hľadiska právnej formy súhlasu so substitučným zastúpením obhajcu podľa § 16 ods. 3 zákona o advokácii, zákon osobitnú písomnú formu súhlasu nepredpisuje, preto postačuje, ak je takýto súhlas udelený ústne, či konkludentne (akceptovaním zástupcu pri úkone trestného konania), i keď pre právnu istotu by bolo najvhodnejšie, aby tento prípadný súhlas v prípadoch súdom ustanovovaných obhajcov (§ 40 ods. 1, § 42 ods. 1, § 373 ods. 3 a ods. 5 Trestného poriadku) bol obsiahnutý v rozhodnutí, resp. opatrení súdu o ustanovení príslušného obhajcu. Pokiaľ teda obvinený v jeho trestnej veci argumentoval, že neudelil súhlas so substitučným zastúpením jeho náhradného obhajcu JUDr. Tomáša Klieštenca, zástupkyňou Mgr. Zdenkou Rusnákovou, nemá táto jeho argumentácia oporu v príslušnej právnej úprave (§ 16 ods. 3 zákona o advokácii).

Vzhľadom k tomu, že obvinený C. M. vytykanými vadami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil ním uvedené dovolacie dôvody, ani žiadne iné dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.